

УЧЕБНА ПРОГРАМА ПО УЧЕБНИЯ ПРЕДМЕТ ИЗОБРАЗИТЕЛНО ИЗКУСТВО ЗА VIII КЛАС (ОБЩООБРАЗОВАТЕЛНА ПОДГОТОВКА)

КРАТКО ПРЕДСТАВЯНЕ НА УЧЕБНАТА ПРОГРАМА

Обучението по *изобразително изкуство* в първи гимназиален етап е насочено към умения, знания и отношения, които формират цялостен и задълбочен интерес към постиженията на националната и световната художествена култура. Художественото образование през този етап е базирано върху индивидуалния опит и творческия потенциал на всеки ученик и неговите възможности за свободно изразяване на идеи и позиции чрез знания и умения от областта на изобразителните изкуства. Учебният предмет *изобразително изкуство* през първи гимназиален етап развива и систематизира знания, които ученикът е придобил в прогимназиалния етап. Нов акцент се явяват знанията и дейностите, свързани с теорията и историята на изкуството и връзката между изкуството и виртуалната среда. Основна цел на обучението по *изобразително изкуство* е стремежът към изграждане на художествена култура и съвременни критерии за ориентиране в света на изкуството.

Обучението по *изобразително изкуство* в VIII клас е насочено към: овладяване на знания за функционирането на изобразителното изкуство в контекста на епохата и културата, връзката му с други изкуства и социални структури; разширяване на знанията от областта на изящните изкуства; развиване на умения за възприемане и интерпретация на художествени произведения; разширяване на знанията за визуалната култура със средствата на електронните медии; формиране на интереси и ценностни ориентации към националното и световното художествено наследство, съхранено в музеи и други обществени места.

ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ ОТ ОБУЧЕНИЕТО В КРАЯ НА КЛАСА

ОБЛАСТИ НА КОМПЕТЕНТНОСТ	ЗНАНИЯ, УМЕНИЯ И ОТНОШЕНИЯ
Изкуството и неговата история	<ul style="list-style-type: none"> • Описва и съпоставя творби на изкуството от различни исторически епохи и култури. • Коментира връзката между епоха и стил в развитието на изкуството. • Описва художествени произведения на основата на стилистични белези. • Анализира връзките на изкуствата с философията, популярната култура и медиите. • Познава и оценява ролята на музеите и изложбените центрове в съвременния свят. • Познава предназначението на музея, оценява и коментира значението му като средище на художествен живот. • Коментира устно или писмено идеи и възгледи за изкуството на различни автори. • Познава най-общо биографии и творчество на художници, назовава и коментира техни творби, като изразява собствено мнение.
Художествена дейност	<ul style="list-style-type: none"> • Създава творби, които демонстрират разбиране и осъзнаване на връзката между замисъл и използвани изразни средства. • Разбира специфични особености на основни техники и технологии в живописа, графиката, скулптурата. • Обяснява значението на теми, образи и символи в свои проекти. • Осъзнава използването на материали и изразни средства в свои проекти и ги коментира. • Разбира значението на дигиталните технологии за проектиране и представяне на творчески идеи.
Визуална култура и медии	<ul style="list-style-type: none"> • Използва възможностите на електронни технологии за развиване на нови форми в съвременното изкуство. • Описва съвременни модели за визуализиране на социален опит. • Изследва и коментира разширените граници на съвременното изкуство в диалог с другите изкуства, новите технологии. • Осъзнава изкуството като система за организиране на информация, свързана с културното многообразие, взаимното разбирателство между индивиди.

УЧЕБНО СЪДЪРЖАНИЕ

Теми	Компетентности като очаквани резултати от обучението	Нови понятия
Изкуство и време – епоха, канон, стил	<ul style="list-style-type: none"> • Разбира връзката между епоха, иконографски канон и стил в развитието на изкуството и ги разграничава. • Познава иконографски канон и неговото приложение в изкуството. • Разпознава произведения на изкуството и архитектурата, характерни за даден стил. • Разпознава иконографски канон в произведения на изкуството. • Сравнява и коментира стилове на основа на техни специфични белези. 	<p>стил иконаграфски канон</p>
Шрифт и писмена култура	<ul style="list-style-type: none"> • Познава най-общо ролята на шрифта за писмената култура. • Разпознава приложението на шрифта в исторически план. • Използва знания за шрифта за идентифициране на исторически писмени паметници. • Оценява значението на шрифта за развитието на писмената култура. 	<p>пиктограма буква</p>
Творбата и музеят	<ul style="list-style-type: none"> • Познава предназначението на музей и неговата обществена роля. • Разграничава художествен музей и галерия от други видове музеи. • Описва художествена творба или експонат в резултат на посещение в музей. • Коментира значението на музей за съхраняване и популяризиране на изкуството. 	<p>художествен музей художествена галерия художествена експозиция</p>

<p>Изобразителното изкуство и другите изкуства – литература</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Познава видове илюстрация и тяхната роля в книгата. • Разбира значението на художественото оформление на книгата. • Коментира ролята на илюстрацията за възприемане на литературното произведение и връзката ѝ с оформлението на книгата. 	<p>дизайн на книгата: обложка, корица, титул, форзац, книжно тяло художествена илюстрация научна илюстрация</p>
<p>Изкуство и социална комуникация – графити и стрийт арт</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Познава най-общо графитите и стрийт арта като средство за комуникация и нова форма на социална позиция. • Създава проект за графити. • Коментира графитите и стрийт арта като социалнополитическа позиция и естетика. 	<p>пиктография шаблон</p>
<p>Технологии в изящните изкуства – живопис, графика, скулптура</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Разбира специфични особености на основни живописни техники - акварел, темпера, акрил, смесени техники, пастел, масло. • Създава проекти, в които планира и прилага класически и нови живописни техники и технологии. • Коментира приложението на основни живописни техники в художествени произведения. 	<p>покривна техника лазурна техника</p>
	<ul style="list-style-type: none"> • Разбира особеностите на изграждане на графичния образ при различните графични техники. • Създава проекти за изпълнение на монотипия и висок печат. • Коментира техническите особености на графични отпечатащи. 	<p>гравюра литография офорт</p>
	<ul style="list-style-type: none"> • Разбира особеностите на изграждане на скулптурна форма. • Коментира особеностите на триизмерна и 	<p>пластичен ескиз отливка</p>

	релефна форма в скулптурата.	
Дигитални изкуства в съвременното	<ul style="list-style-type: none"> • Познава най-общо особеностите и проявите на дигитално изкуство. • Прилага визуални знаци и символи в електронни мрежи за комуникация и информация. • Оценява ролята на електронните технологии за появата на нови форми в съвременното изобразително изкуство. 	дигитално изкуство

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНО ПРОЦЕНТНО РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ЗАДЪЛЖИТЕЛНИТЕ УЧЕБНИ ЧАСОВЕ ЗА ГОДИНАТА

Годишният брой часове за изучаване на учебния предмет изобразително изкуство в VIII клас е определеният годишен брой часове в прилагания в училището рамков учебен план.

Новите знания се въвеждат чрез теоретични уроци (уроци, свързани с теория и с историята на изкуството) и уроци с практически изобразителни задачи. Практическите дейности са свързани с усвояване на нови знания и умения, съдействат за затвърждаване и развиване на изобразителни умения и навици, за разгръщане на творчески способности и въображение.

Упражненията в обучението по изобразително изкуство се включват в практическите дейности и са неразделна част от художествената практика на ученика.

Учебната програма предоставя свобода при подбора на методите и средствата за постигане на очакваните резултати. В този смисъл темите за учебно съдържание не следва да са в задължителна последователност.

Съотношението между разпределението на часовете по различните дейности, цитирани в таблицата, е относително и приложението му зависи от конкретните условия в учебната практика.

За нови знания	60%
За упражнения и практически дейности	22%
За преговор и обобщение	10%
За контрол и оценка	8%

СПЕЦИФИЧНИ МЕТОДИ И ФОРМИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ НА ПОСТИЖЕНИЯТА НА УЧЕНИЦИТЕ

Текущо оценяване

- на теоретическата подготовка - знания от теорията и историята на изкуството чрез текущо изпитване (устно или писмено/и тестове).
- на практическата подготовка - резултат от изпълнение на изобразителни задачи с традиционни и нетрадиционни материали и изразни средства според очакваните резултати по темите на учебното съдържание и индивидуалните умения и интереси на учениците.
- на възложени задачи за домашна работа.

Забележка: По време на обучението в клас и извън училище се възлагат проекти или друг тип проучвателни или изобразителни задачи, които се оценяват по критериите на компетентностите (знания, умения, отношения).

Комплексна оценка

Оценката е комплексна. Тя включва резултатите от теоретическата и практическата подготовка. Комплексната оценка отразява участието на ученика в учебния процес по изобразително изкуство съобразно неговите предпочитания към теоретическата или практическата подготовка.

Активността на ученика се поощрява.

Съотношение при формиране на срочна оценка:

Текущи оценки (от устни, от писмени, от практически изпитвания)	60%
Оценки от контролни работи	10%
Оценки от други участия (работа в час, изпълнение на домашни работи, работа по проекти – портфолио, колективни прояви и изложби, конкурси и др.)	30%

ДЕЙНОСТИ ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА КЛЮЧОВИ КОМПЕТЕНТНОСТИ, КАКТО И МЕЖДУПРЕДМЕТНИ ВРЪЗКИ

Дейностите по изобразително изкуство в VIII клас могат да се реализират в класната стая, на територията на училището или извън училище. Тези дейности не са свързани само с конкретна тема, а имат междупредметен характер и са насочени към придобиване на определени ключови компетентности.

Обучението по изобразително изкуство в VIII клас осигурява възможности за осъществяване на учебен процес в следните видове форми:

Дейности, реализирани в/или извън класната стая	Дейности, реализирани извън училището	Дейности в природна и в социално-културна среда
<ul style="list-style-type: none">• Участие в изложби, конкурси, срещи с дейци на културата и художници• Участие в живота на класа, училището с художествени изяви	<ul style="list-style-type: none">• Участие в учебни екскурзии• Участие в пленер• Посещения в изложбени зали, ателиета на художници, културни центрове, музеи и художествени галерии• Възприемане на скулптурни творби на открито, архитектурни паметници	<ul style="list-style-type: none">• Участие във фестивали• Участие в панаири• Участие в екологични акции• Участие в културни инициативи и празници, представящи културното многообразие• Участие в информационни и културно-образователни инициативи

Учебният предмет изобразително изкуство допринася за обогатяване на познанията и практическия опит на учениците със средствата на изобразителното изкуство.

Връзки и взаимодействия с други учебни предмети се осъществяват на единна познавателна и практическа основа.

Понятия и проблеми с интегрален и междудисциплинарен характер: природа, обект, среда, система и подсистема, процеси, явления, устройство, модул, технология, вещество, материя, личност и общество, историческо развитие, културно-историческо наследство, епоха, стил, течение, направление, вид, жанр, сюжет, тема, изразни средства, знаци и символи, форма, обем, пространство, композиция, хармония, контраст, ритъм, движение, пропорции, перспектива, асоциация, памет, въображение, творчество.

Образователните дейности в обучението по изобразително изкуство не са свързани само с конкретните теми. Те имат междупредметен характер и са насочени към придобиване на ключови компетентности, ориентирани към личностното развитие на ученика.

Ключови компетентности	Дейности и междупредметни връзки
<i>Компетентности в областта на българския език</i>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ умения за изказване в дискусия; ✓ умения за формулиране на теза, за привеждане на аргументи; ✓ способности за обобщаване на разсъждения за понятия: историческо развитие, културно-историческо наследство, епоха, стил; ✓ умения за писмено общуване и общуване на роден език в културни ситуации; ✓ използва правилни граматични и езикови средства; ✓ описване обекти, произведения на изобразителното изкуство и визуални елементи за социална комуникация; ✓ използване знания за езика, усвояване и употреба на понятия за изобразителното изкуство: направление, вид, жанр, сюжет, тема, изразни средства, знаци и символи, форма, обем, пространство, композиция, хармония, контраст, ритъм, движение; ✓ Разбира, използва, съпоставя, оценява и осмисля различни по формат текстове (непрекъснат – писмена реч, организирана в изречения, структурирани в абзаци; прекъснат – таблица, графика, диаграма, списък, изображение и др.; смесен – комбинация от прекъснат и непрекъснат текст), включително и дигитални, за изпълнение на определени задачи.
<i>Умения за общуване на чужди езици</i>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ разбиране на културното многообразие чрез общуване на чужди езици; ✓ обогатяване на знанията за изобразителното изкуство и художествената култура в други страни, прилагане знания за общуване и подбор на информация за произведения в изкуството; ✓ използване на чужди езици за възприемане и обработка на информация при презентиране на произведения на изкуството.

<p><i>Математическа компетентност и основни компетентности в областта на природните науки и на технологиите</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ умения за формулиране и привеждане на аргументи; ✓ прилагане на логическо мислене по теми от програмата по изобразително изкуство; ✓ разбиране алгебрични и геометрични зависимости, приложени в произведения на изкуството и технологиите; ✓ прилагане математически знания за пропорции и перспектива; ✓ развиване на представи за визуални характеристики на форми и линии, съотношения и количества, прилагане на математически методи на мислене (логическо и пространствено); ✓ прилагане на знания за понятия с общ характер: природа, обект, среда, система и подсистема, процеси, явления, устройство, модул, технология, вещество, материя.
<p><i>Дигитална компетентност</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ познаване на възможностите на компютъра и прилагане на компютърни програми за проучване, систематизиране, обработване, архивиране и ползване на информация за шрифт, дизайн, дигитално изкуство; ✓ интерактивна употреба на информационно-комуникативни технически средства за възприемане на художествени произведения, сбирки, виртуални посещения на галерии; ✓ употреба на информационни и технически средства за презентиране произведения на съвременно изкуство.
<p><i>Умения за учене</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ развиване на познания за художествени творби и творчески дейности; ✓ планиране на самостоятелната работа на ученика; ✓ участие в екипна работа по дейности.
<p><i>Социални и граждански компетентности</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ изразяване на междуличностни и межкултурни умения за общуване; ✓ създаване на колективни творчески проекти; ✓ развиване на толерантност при участия в колективни творчески изяви и проекти.
<p><i>Инициативност и предприемчивост</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ развиване на инициативност, креативност и новаторство, активно участие в творчески проекти; ✓ практическо използване на материали и пособия, представяне на резултати в обществена среда.
<p><i>Културна компетентност и умения за изразяване чрез творчество</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ разбиране ролята на естетическите фактори в околната среда (природна и обществена); ✓ проявяване на толерантност към културното многообразие; ✓ развиване на естетическо чувство чрез артистично себеизразяване и участие в културния живот; ✓ формиране на художествена култура при възприемане на произведения от изобразителното изкуство в музеи, галерии и сбирки в културни центрове.

<i>Умения за подкрепа на устойчивото развитие и за здравословен начин на живот и спорт.</i>	<ul style="list-style-type: none">✓ проява на лична отговорност за опазване на околната среда и здравето на човека чрез участие в инициативи с творчески дейности и проекти;✓ решаване на социални проблеми за преодоляване на различия и неравенство между хората чрез разпространение на теми и произведения на изкуството.
---	--

Забележка: Посочените дейности са примерни и не изчерпват възможностите за изграждане на междупредметни връзки.